

VODCOVIA

Téma 6

AKÍ MAJÚ BYŤ ZBOROVÍ VODCOVIA A ČO MAJÚ ROBIŤ?

Prehľad:

Pre fungovanie miestneho zboru sú kľúčoví vodcovia zboru. V tejto téme sa budeme zaoberať tým, akí vodcovia by sa mali vyberať a aké by mali byť ich zodpovednosti. Tieto veci sa týkajú jednak vodcov zboru ako takého a taktiež vedúcich konkrétnych oblastí služby.

Ciele:

Pomôcť zborovým vedúcim :

- Porozumieť biblickým predpokladom pre službu vodcov.
- Preskúmať dôsledky biblických predpokladov pre vodcovstvo.
- Povzbudiť zborových vodcov, aby rozpoznali oblasti svojho charakteru, na ktorých potrebujú pracovať.
- Povzbudiť vedúcich, aby zhodnotili svoj kazateľský alebo služobný tím na základe biblických štandardov pre vodcovstvo v zbore.

Možné výsledky:

Zboroví vedúci:

- Lepšie pochopia biblické predpoklady pre vodcovstvo.
- Budú pracovať na osobných charakterových nedostatkoch.
- Zhodnotia svoje pravidlá pre ustanovovanie vodcov do služobných tímov a urobia zmeny, kde je to potrebné.

KROK 1: POCHOPENIE TÉMY

Na ktoré hlavné otázky sa treba zamerať?

Hlavné prvky témy

Aké biblické princípy dáva Boh pre vodcov v miestnom zbore? Akí vodcovia by mali slúžiť? Aké sú predpoklady pre ich službu? Koho sa týkajú? Len starších? Všetkých vodcov? Do akej miery diskvalifikujú tieto predpoklady ľudí pre službu? Ako niekto vie, že ich spĺňa? Ako sa vám osobne darí naplňovať tieto predpoklady? Čo majú zboroví vodcovia robiť? Je rozdiel medzi staršími a pastormi? Medzi platenými a neplatenými vedúcimi? V ktorých oblastiach máme slobodu ohľadom zodpovedností vedúcich a aké sú biblické imperatívy, ktoré musíme dodržiavať? Ako odrážajú úlohy vodcov v našich zboroch biblické princípy?

Výroky

(Výroky sú vyjadrenia, ktoré vás majú pomôcť uvažovať o tejto téme. Môžu a nemusia odrážať biblickú múdrosť.)

„Iba starší musia spĺňať tie vysoké predpoklady, ktoré pre nich Boh stanovil.“

„Starší a pastori sú totožní; v ich úlohách by nemali byť žiadne rozdiely.“

„Rozvedení ľudia nemôžu nikdy slúžiť ako vodcovia v zbore.“

„Zbory by malo riadiť viacero vodcov, nie len jeden pastor“

„Všetci ľudia by sa mali snažiť spĺňať predpoklady pre službu vodcov v zbore, lebo tie sú vlastne meradlom duchovnej zrelosti.“

„Podľa biblie neexistujú žiadni platení služobníci z povolania. Nemali by sme platiť duchovným z povolania v našich miestnych zboroch. To je návrat k Izraelu a jeho kňazstvu.“

„Ak mužove deti neposlúchajú, nemôže byť vodcom v zbore. A keď prestanú poslúchať potom, čo sa stane vodcom, musí odstúpiť.“

„Starší sú ako predstavenstvo spoločnosti a pastori sú ako zamestnanci, ktorí vykonávajú rozhodnutia predstavenstva.“

„Predpoklady pre službu starších v Títovi a 1 Timotejovi platia pre všetky úrovne vodcovstva: pre pastоров, vodcov skupiniek i učiteľov nedeľnej školy.“

Príklad zo života

Kandidáti na staršieho zboru

Zbor Nová Misia práve uvažuje o nových vodcoch do ich staršovstva a počas tohto procesu nastal konflikt. Ľudia, ktorí to majú na starosti, sa nevedia zhodnúť na tom, ako posudzovať nových kandidátov. Róbert miluje Pána a zdá sa, že sa uňho prejavuje silný charakter, ale nedokáže riadiť ani maličký projekt. Aj to na skupine

otvorene povedal: „Nie som vodca, som pracovník.“ Daniel, na druhej strane, je rode-
ný vodca – bol predsedom triedy v škole, vedúcim každej organizácie, ku ktorej sa
pridal, a teraz je výkonným riaditeľom svojej úspešnej firmy. Na strednej škole Da-
niel odovzdal svoj život Kristovi, ale v neskorších rokoch poblúdil. Pred tromi rokmi
po slabom infarkte nanovo odovzdal svoj život Kristovi. Teraz do zboru značne fi-
nančne prispieva. Urobil niekoľko dôležitých zmien, ale v jeho živote sú stále isté
problémy. Kto by bol lepším vodcom v zbore, Daniel alebo Róbert? Zbor Nová Misia
sa nevie rozhodnúť, akú dôležitosť prikladať jednotlivým faktorom ovplyvňujúcim
rozhodovanie.

Čo si myslíte? Ako by ste im poradili?

**Teraz, keď ste sa pozreli na *Hlavné prvky témy, Výroky a Príklad zo života*,
ktoré sú tie hlavné otázky, ktorým sa je potrebné venovať, aby ste pochopili
túto tému?**

KROK 2: ŠTÚDIUM PÍSMÁ

Čo o tejto téme hovorí Biblia?

Pri štúdiu týchto oddielov zapíšte všetky princípy týkajúce sa zodpovedností a predpokladov pre službu vodcov v zbore.

ODDIEL	ZODPOVEDNOSTI	PREDPOKLADY
Skutky 6:1-7		
Skutky 20:17-38		
1 Timotejovi 3:1-13		
1 Timotejovi 5:17-20		
Títovi 1:5-11		
Jakub 5:13-16		
1 Petrov 5:1-5		

KROK 3: NAHLIADNUTIE DO INÝCH ZDROJOV **Čo sa môžeme naučiť od iných autorov?**

„Vodcovstvo v cirkvi: Biblický a pragmatický pohľad“, Gene A. Getz.

Úryvok z časopisu *Words of Fellowship: A Journal of BILD-International*, ročník I, číslo 1, jeseň 1988, Jeff Reed (ed.), str. 37-78. Copyright © 1988. V origináli použité s dovolením BILD-International, Ames, IA. Všetky práva vyhradené.

Vodcovstvo v cirkvi: Biblický a pragmatický pohľad

Gene A. Getz

Čo Biblia *naozaj* učí o vodcovstve v miestnom cirkevnom zbore? A ako to funguje v praxi, obzvlášť v našej západnej kultúre? Aby sme odpovedali na tieto otázky, pozrime sa najprv na proces zakladania a upevňovania novozmluvných zborov apoštolmi a ich spoločníkmi, ako boli Timotej a Títus. Potom sa budeme zaoberať princípmi, ktoré vyplývajú z Novej zmluvy a tým, ako aplikovať tieto princípy v kultúre dvadsiateho storočia, ktorá je odlišná od toho, čo platilo v prvom storočí.

Novozmluvné funkcie a princípy

Historický záznam v Písme veľmi jasne ukazuje, že pri zakladaní miestnych zborov v prvom storočí boli ustanovovaní vodcovia, ktorí mali tieto zbory viesť. Napríklad, Pavol a Barnabáš sa na druhej misijnej ceste pri naplnení Veľkého poverenia vracali do miest, kde predtým „získali značný počet učeníkov“ a „v jednotlivých cirkvách ustanovili starších (Skutky 14:21-23).¹

Pavol taktiež nechal Títa na Kréte, aby viedol práve založené zbory. Súčasťou tejto práce bolo ustanovovanie starších v každom meste (Títovi 1:5). A Timotej ostal v Efeze a taktiež ustanovoval duchovných vodcov (1 Timotejovi 3:1-7).

Keď ďalej študujete koncept vodcovstva v miestnom zbore, môžete získať viacero dôležitých postrehov.

1. Títo vodcovia zborov sa v Písme nazývajú dvoma hlavnými titulmi

Po prvé, slovo „starší“ (*presbyteros*) sa používa na opis vodcov v zboroch, ktoré pozostávali hlavne zo židovských veriach. Po druhé, slovo „biskup“ (*episkopos*) sa používalo na opis duchovných vodcov v zboroch, ktoré po-

zostávali hlavne z obrátených pohanov. Výraz „starší“ pochádza priamo zo židovskej komunity, až z čias Mojžiša. Výraz „biskup“ pochádza z gréckeho a rímskeho sveta a používal sa na opis superintendenta alebo poverenca, ktorý bol „ustanovený spravovať novú kolóniu alebo získané územie“².

Tieto výrazy sa používali striedavo a zameniteľne s tým istým významom. Obzvlášť ich tak používal apoštol Pavol. (Pozri tiež Skutky 20:17,28; Títovi 1:5,7; 1 Timotejovi 3:1,2 a 1 Timotejovi 5:17,19.) Obe slová boli prevzaté zo špecifických kultúr – jednej náboženskej a jednej sekulárnej – a nadobudli nový význam a novú funkciu v kresťanskej kultúre. Vidíme tu teda prispôbenie sa kultúre v používaní jazyka za účelom efektívnejšej komunikácie. Zdá sa, že toto je jasný príklad toho, čo mal Pavol na mysli, keď vravel, že pre všetkých sa stal všetkým, aby zachránil aspoň niektorých. Pre Grékov bol ako Grék a pre Židov ako Žid (1 Korintianom 9:19-23). Toto v žiadnom prípade nie je teologickým kompromisom. Je to len sloboda v použitej forme a metodológii.

V skutočnosti výraz „biskup“ začal byť v raných rokoch cirkvi čoskoro používaný inak než v Novej zmluve a označoval jednotlivca, ktorý mal dohľad nad skupinou zborov a/alebo pastora a starších. Slovo „starší“ sa však i naďalej používalo podobným spôsobom, ako v Novej zmluve. Následkom toho je slovo „starší“ pre mnohých evanjelikálnych kresťanov prijateľnejšie.

2. Títo duchovní vodcovia zborov mali viesť a/alebo pást Boží ľud

Tieto dve slová taktiež opisujú celkovú zodpovednosť starších. Starší mali *viesť* a *pásť* alebo *pastiersky viesť*.

¹ Toto je prvý odkaz v chronológii Novej Zmluvy na ustanovenie starších v miestnych zboroch.

² J. P. Lightfoot, *St. Paul: The Epistle to the Philippians* (McMillan, 1881), str. 95.

„Vedenie“ je technickejší výraz, zatiaľ čo „pasenie“ či „pastierske vedenie“ sú farbistejšie a obraznejšie pojmy.

Spravovanie zboru

Pavol vo svojich spisoch prvýkrát použil slovo „spravovať“, keď menoval predpoklady pre službu starších. Všimnite si, že tak urobil s odkazom na úlohu otca v prostredí rodiny. Pavol napísal, že starší „musí dobre viesť vlastnú domácnosť“ (1 Timotejovi 3:4). Potom toto tvrdenie použil vo vzťahu k vedeniu v miestnom zbere. „Ak niekto nevie viesť vlastnú domácnosť, ako sa bude starať o Božiu cirkev?“ (3:5).

Toto je veľmi dôležitá poznámka. Po prvé, ukazuje vzťah v Pavlových myšlienkach medzi „rodinnou jednotkou“ a „miestnym zborom“. Jedna domácnosť bola často „mini-zborom“. Otec mal viesť svoju rodinu a podobne starší mali viesť zbor. V niektorých prípadoch bol otec dokonca oboje: otec i starší.

Po druhé, Pavlova ilustrácia nám slúži ako *definícia funkcie* slova „viesť“. Je to všetko zahrňujúci koncept. Nie je nič, čo by bolo nad rámec tejto úlohy. Jej súčasťou bol úplný a absolútny dohľad nad rodinou – alebo zborom. Inými slovami, otec sa Bohu zodpovedá za celkové vedenie v domácnosti a starší sa mu zodpovedajú za celkové vedenie v zbere.

Po tretie, tento vzťah medzi rodinou a cirkvou, ako ho Pavol opisuje, vedie k veľmi praktickej otázke. Z Písma je jasné, že Boh nikdy nezamýšľal, aby v domácnosti pôsobil viac ako jeden hlavný vodca – manžel a otec. Vyplýva z toho teda, obzvlášť ak vezmeme do úvahy Pavlove spojenie vedenia rodiny a zboru, že miestne zbory taktiež potrebujú hlavného vedúceho? Tejtó otázke sa potrebujeme venovať obzvlášť s ohľadom na rôzne názory na túto tému v súčasných cirkvách. Ale najprv potrebujeme viac informácií z biblie.

Pasenie stáda

Základné slovo *poimen*, ktorým sa myslí „pasenie“ alebo „pastierske vede-

nie“, sa v Pisme používa pre opis celkovej zodpovednosti staršieho za vedenie častejšie ako slová „viesť“ či „vládnuť“.³ Tento koncept dával kresťanom prvého storočia veľmi dobrý zmysel, keďže na základe vlastnej skúsenosti rozumeli vzťahu medzi pastierom a jeho ovcami.

Apoštol Peter použil túto analógiu najpriamejšie zo všetkých novozmluvných autorov. Vo svojom prvom liste vyzval starších, aby „pásli Božie stádo.“ Mali tak robiť v slobode (nie z donútenia) a pre správne motívy (nie pre mrzký zisk). Navyše nemali konať túto úlohu autoritatívne – nie akoby *panovali* nad dedičstvom, ale mali byť „vzorom stádu“ (1 Petrov 5:1-3).

Rovnako ako „vedenie“ (viesť), aj „pasenie“ je všetko-zahrňujúci výraz. Pastier je zodpovedný za celkové blaho svojich oviec. Má na ne „dávať pozor“ a chrániť ich pred „dravými vlkmi“ – falošnými učiteľmi (Skutky 20:28,29). Má ich kŕmiť ohlasovaním a učením „celej Božej vôle“ (Skutky 20:27; Títovi 1:9). Má sa o nich starať a modliť sa za ne, keď sú choré (Jakub 5:14).

„Vedenie“ a „pasenie“ teda opisujú zhodné funkcie. Sú to zastrešujúce koncepty, ktoré zahŕňajú konkrétnejšie úlohy ako, napríklad, byť vzorom v pripodobňovaní sa Kristovi, kázať evanjelium, napomínať kresťanov a varovať ich pred nevhodným správaním, vyučovať Božiu pravdu a modliť sa za tých, čo sú chorí. O toto tu ide. Títo vodcovia mali viesť alebo pásť Boží ľud.

3. Niektorí vodcovia mali byť odmeňovaní za svoju službu

Pavol konkrétne spomenul túto zodpovednosť zboru vo svojom prvom liste Timotejovi. Napísal, že „starší, ktorí svoju *službu* konajú dobre, sú hodní *dvojitej* odmeny; najmä tí, čo sa usilovne venujú slovu a vyučovaniu“ (1 Timotejovi 5:17). Pavol nadviazal na túto výzvu citátmi zo Starej zmluvy – „Veď Písmo hovorí: Mlátiacemu volovi nedá-

³ Slovo „vládnuť“ pochádza z rovnakého základného Gréckeho slova prekladaného ako „viesť“.

vaj náhubok a: Hoden je pracovník svojej mzdy“ (5:18).

Toto je biblický základ pre duchovných vodcov, ktorí sú zborovými *zamestnancami* – *staršími* a/alebo *pastormi*. Keď jednotlivec venuje veľkú časť svojho času službe, potom mu väčšinou nezvýši čas na prácu v bežnom zamestnaní, aby sa postaral o svoju rodinu. Ak skupina veriacich podporuje a prijíma takúto námahu, potom sú zodpovední za to, aby toho človeka za jeho námahu odmenili.

Niektorí ľudia používajú tento verš z Písma na to, aby určili dve úlohy pre starších: vedenie a vyučovanie. Osobne si nemyslím, že tento oddiel hovorí o takomto rozpore. Pavol jednoducho hovorí, že budú takí veriaci, ktorí pri svojej úlohe viesť budú pracovať obzvlášť usilovne v oblastiach „slova a vyučovania“. Tí z nás, ktorí slúžia ako platení pastori, môžu určite potvrdiť, že toto sú (alebo by mali byť) oblasti vedenia a pasenia, ktoré si vyžadujú najviac času.⁴

4. Novozmluvné zbory mali očividne viac než jedného staršieho alebo biskupa

V tejto kritickej otázke je novozmluvný záznam akýsi nejasný. Nemôžeme vyvodzovať presné závery o konkrétnych formách a modeloch v novozmluvných zboroch. Ak nepochopíme ich štruktúry, bude ťažké dogmaticky vyhlásiť, ako starší plnili svoje úlohy.

Avšak niektoré veci môžeme tvrdiť s pomerne veľkou dávkou istoty. *Po prvé*, biblia stále spomína „starších“ zboru, teda tento výraz je v množnom čísle. Jedinou výnimkou je, keď sa spomína jednotlivý starší (pozrite 1 Timotejovi 3:1,2), ale aj takéto zmienky sú vždy v kontexte viacerých starších.

Po druhé, výraz „cirkev“, keď sa používa na opis miestnych zborov v konkrétnom geografickom prostredí, používali autori Písma ako pomenovanie pre

všetkých veriacich v konkrétnej oblasti, či už sa spolu stretávali pravidelne alebo nie. Napríklad, Lukáš spomína „cirkev v Jeruzaleme“ (Skutky 8:1). Ale vieme, že veriaci sa už ďalej nemohli stretávať na jednom mieste.

Cirkev v Efeze je ďalším príkladom. Lukáš spomína „starších cirkvi“ v tom meste (20:17). A to isté platí o Kréte. Pavol tam nechal Títa, aby viedol nové zbory. Mal „v mestách ustanoviť starších“ (Títovi 1:5). Opäť tu máme výraz *starší* v množnom čísle. Ale taktiež tu máme odkaz na viac než jedno mesto. Preto môžeme skonštatovať len jednu vec: Títus mal ustanoviť viac než jedného staršieho v každom meste.

Na základe predpokladu, že „zbory po domoch“ boli normatívnymi miestami stretávania pre zbory na Kréte, rovnako ako v iných častiach novozmluvného sveta, si môžeme položiť niekoľko veľmi zaujímavých otázok.

- Mal každý zbor v domácnosti jedného staršieho? Ak áno, v žiadnom prípade by to neodporovalo predošlým zmienkam o väčšom počte starších v Jeruzaleme a Efeze. Znamenalo by to iba, že v každom meste bol viac ako len jeden zbor v domácnosti.
- Mal každý zbor v domácnosti viac než jedného staršieho? Možno, ale zrejme nie, pokiaľ nebol zbor v domácnosti neobvykle veľký. Avšak je tu aj takáto možnosť, keďže sa našli domy, v ktorých sa stretávala cirkev, ktoré mali miestnosti s kapacitou stoviek ľudí. Vo veľkom zbere v domácnosti bolo pravdepodobné potrebné mať viac než jedného staršieho pre vedenie a pasenie skupiny takej veľkosti.

Pri týchto biblických príkladoch môžeme bezpečne skonštatovať, že zbory v Jeruzaleme, Efeze a Kréte mali každý viac než len jedného staršieho. Podobne to bolo v Lystre, Ikónii a Pisíd-

⁴ Pre podrobnejší prehľad týchto vlastností pozrite Gene A. Getz, *Obraz muža, Pokoj*, Bratislava 1993

skej Antiochii, keďže sa dočítame, že Pavol a Barnabáš v týchto mestách „v jednotlivých *cirkvách* ustanovili *starších*“ (14:23). Ale viac tvrdiť nemôžeme! Nemáme dost biblických informácií o štruktúre zborov, aby sa koncept viacerých starších dal bližšie vysvetliť a popísať, ako to na konkrétnych miestach reálne fungovalo.

5. Títo duchovní vodcovia mali delegovať zodpovednosti iným vhodným mužom a ženám, ktorí sa mali starať o kultúrne potreby zboru

Keď Pavol písal Timotejovi, ktorý v tom čase pôsobil v Efeze, najprv špecifikoval predpoklady pre službu staršieho (1 Timotejovi 3:1-7). Potom špecifikoval predpoklady pre službu *diakonov*, teda mužov, ktorí slúžili (3:8-10, 12). Taktiež sa zdá, že špecifikoval predpoklady pre službu *diakoniiek*, teda žien, ktoré slúžili (3:11).

Čo mali títo ľudia v zbore robiť? Je zaujímavé, že autori biblie nešpecifikujú úlohy diakonov a diakoniiek, ako tomu bolo pri starších. Písmo len špecifikuje predpoklady pre obe úlohy, ale nehovorí viac o úlohách diakonov a diakoniiek. [pozri tabuľku, *ed.*].

Prečo to platí? Opäť tu vidíme potrebu porozumieť kultúre. Úloha starších nezávisí na kultúre. Bez ohľadu na spoločenské pozadie budú kresťania stále potrebovať, aby ich niekto viedol, pásol, učil Božie slovo a ešte inak im duchovne slúžil. Na druhej strane, kultúrne potreby sa líšia od spoločnosti k spoločnosti a v priebehu vekov, ba dokonca aj tá istá komunita potrebuje,

aby diakoni a diakonky vykonávali rôzne kultúrne úlohy.

6. Títo duchovní vodcovia mali byť ustanovovaní na základe duchovných predpokladov pre službu.

Sú dva oddiely, ktoré špecifikujú predpoklady pre službu staršieho (1 Timotejovi 3:1-13; Títovi 1:5-9). Každý „profil zrelosti“ staršieho v týchto dvoch oddieloch je samostatný, ale v zásade sú s ohľadom na vlastnosti rovnaké. Nasleduje osnova profilu od Pavla pre Timoteja:

Predpoklady pre vodcovstvo

- Bezúhonný
- Pohostinný
- Muž jednej ženy
- Schopný učiť
- Triezvy
- Nie pijan
- Uvážlivý
- Nie bitkár
- Slušný
- Mierny
- Nie neznášanlivý
- Nie lakomý
- Dobre vedie vlastnú domácnosť
- Nie čerstvo pokrstený (t.j. nie mladý vo viere)
- Musí mať dobrú povest u ľudí mimo cirkvi

VEDÚCI	PREDPOKLADY	ÚLOHY
Starší alebo správcovia	Špecifikované	Pastier/pastor a učiteľ (bez ohľadu na kultúru)
Diakoni a/alebo diakonky	Špecifikované	Rôzne (v závislosti od kultúry)

Formy a modely v súčasnosti

Ohľadom popisu *spôsobu*, ktorým duchovní vodcovia (obzvlášť starší) robili svoju prácu, sa od autorov biblie dozvedáme menej než o ktorejkoľvek inej oblasti života novozmluvnej cirkvi. Napríklad, úlohy starších sú jasné a máme detailný popis vlastností, ktoré majú charakterizovať ich každodenný spôsob života. Ale na nasledujúce otázky týkajúce sa formy Biblia neodpovedá:

1. Aký starí by mali byť títo starší?

Vek je relatívny pojem. Avšak slovo „starší“ už samo o sebe odkazuje na vek. Fakty sú také, že niektoré veci sa dajú naučiť len časom. Vek a skúsenosti dávajú múdrosť kresťanom, ktorí sa usilujú poslúchať Božiu vôľu.

Posledných šesťnásť rokov sa venujem zakladaniu zborov. Osobne som založil tri rôzne zbory v Dallase v Texase a bol v nich pastorom. Nepriamo som pomohol založiť viacero ďalších zborov. V priebehu tohto procesu som dospel k záveru, že príčinou väčšiny závažných problémov, ktoré v týchto zboroch nastali, bolo to, že ako vodcovia boli ustanovení príliš mladí muži – aj ako platení pastori/starší, aj ako neplatení. Chýbali im skúsenosti a múdrosť pre službu, obzvlášť v kultúre nášho veľkého mesta. Navyše, niektorí z týchto mladých mužov sa cítili ohrození staršími a skúsenejšími mužmi. Niektorým začalo ísť o osobnú prestíž, čo spôsobilo krízu identity a v niektorých prípadoch viedlo k zlyhaniu v službe.

Na druhej strane, videl som mladých mužov, ktorí výborne zvládali hlavné vodcovské úlohy v zbore. Väčšinou sú však úspešní preto, že majú správny obraz o sebe, dajú si povedať a snažia sa učiť od starších a skúsenejších vodcov. Nereagujú obranársky na tých, ktorí s nimi nesúhlasia, ani sa nenechajú ohroziť intenzívnou diskusiou a dialógom, ale snažia sa v priebehu toho niečo naučiť.

Samozrejme, je tu Timotej ako jedinečný príklad mladého muža, ktorý mal veľmi zodpovednú a náročnú vodcovskú úlohu. Musíme si však uvedomiť, že tento „mladý muž“ mal pravdepodobne aspoň 30 rokov, keď svoju službu začal. V tomto zmysle bol starší a skúsenejší než mnoho mužov, ktorí sa stávajú vodcami zborov dnes. Navyše, oddal sa autorite apoštola Pavla, ktorý ho viedol a radil mu v ťažkých oblastiach služby.

Často sa stretávam s otázkou „veku“, keďže mnoho ľudí ukončí seminár v stredných dvadsiatych rokoch. Majú predpoklady viesť zbor? Toto je ťažká otázka, keďže odpoveď závisí od viacerých faktorov. Aký zrelý je ten človek bez ohľadu na jeho biologický vek? Aký veľký je zbor? Aké veľké očakávania má komunita a zbor? Vo všeobecnosti odporúčam mladým mužom (obzvlášť tým, ktorí majú menej ako 30 rokov) aby hľadali pozíciu pomocného kazateľa a pomáhali staršiemu a skúsenejšiemu duchovnému vodcovi. Toto je možné, i keď dotýčny úplne nesúhlasí s prístupom k službe konkrétneho vodcu. Ich cieľom musí byť učiť sa od staršieho vodcu a nie meniť ho alebo meniť smerovanie zboru. Hoci toto môže byť ťažkou úlohou, môže to priniesť nezvyčajné príležitosti dozrievať a rásť duchovne, psychologicky a zlepšovať sa v riadiacich schopnostiach.

2. Ako by sa mali vyberať títo vodcovia?

Biblia nešpecifikuje konkrétnu metodológiu pre výber starších. Vieme, že Pavol a Barnabáš boli ustanovení starší (Skutky 14:23), a vieme, že Timotej a Títus museli byť ustanovení starší (1 Timotejovi 3:1; Títovi 1:5). Avšak našim problémom dnes je, že nie sme „apoštolmi“ v rovnakom zmysle a ani nemáme mužov ustanovených apoštolmi, ako boli Timotej a Títus, ktorí pôsobili na istých miestach a pomáhali budovať zbory založené počas misijných ciest.

Avšak z Písma vyplýva jeden princíp, ktorý nás môže v súčasnosti us-

merníť. V novom zbore môže starších ustanovovať niekto, kto už je považovaný za duchovne kvalifikovaného vodcu, rovnako, ako boli Timotej a Títus.

Bez ohľadu na prístup, zbory by mali vytvoriť systém výberu, ktorý rozpoznáva a ustanovuje kvalifikovaných vodcov, ktorí sú zborom veľmi rešpektovaní. V našej vlastnej službe, kde slúžim ako hlavný kazateľ v Fellowship Bible Church North, starší a ich manželky sa vyberajú spomedzi tých, ktorí úspešne slúžili malej skupine kresťanov počas značného časového obdobia. Navyše, táto malá skupina musí potvrdiť, že majú predpoklady slúžiť ako takíto vodcovia. Veríme, že ľudia, ktorým daný človek slúžil, toho človeka poznajú najlepšie.

3. Koľko vodcov by malo byť v jednom zbore?

Biblia nešpecifikuje, koľko starších by malo slúžiť v jednom miestnom zbore. Avšak v Novej zmluve je zrejmy princíp viacerých vodcov. Ale ich presný počet pre konkrétny zbor nie je zrejmy – obzvlášť preto, že ani nevieme, ako starší v konkrétnych „mestských zboroch“ plnili svoje úlohy.

Skúsenosť však potvrdzuje skutočnosť, že staršovstvo slúžiace v miestnom zbore by malo byť dostatočne malé na to, aby mohlo robiť rýchle, ale múdre rozhodnutia. Zažil som, že sa staršovstvo príliš rozrástlo. Keď sa to stane, dochádzka sa stáva značne premenlivou a komunikácia začína zlyhávať. Nakoniec je ťažké zachovať jednotu v rozhodnutiach, a keď sa aj zachová, je to po dlhom, namáhavom, opakujúcom sa a neefektívnom procese. Problém je ešte zložitejší, ak sú v staršovstve zastúpení ľudia rôzneho veku.

4. Ako dlho by títo vodcovia mali slúžiť?

Toto je taktiež otázka týkajúca sa formy. Biblia nám nedáva konkrétne inštrukcie, ale zdá sa, že naznačuje, že ak sa raz muž stane starším, je to príležitosť s otvoreným koncom - môže

takto slúžiť dovtedy, dokedy na to má čas a spĺňa predpoklady. Táto konkrétna forma je určite povolená.

V našej kultúre to však spôsobuje isté vážne problémy, keď naše zbory narastú – k čomu majú sklony v centrách s veľkou populáciou. Keď je tu príležitosť slúžiť ako starší stále, staršovstvo sa stáva tak početným, že nedokáže fungovať efektívne.

Na druhej strane, ak zbor prijme „uzavretý“ systém staršovstva, aby ho udržal malé, taktiež budú následkom vážne problémy. Po prvé, je tu riziko, že staršovstvo sa stane uzavretým a zahľadeným do seba. Po druhé, tento systém nevytvára príležitosti slúžiť ako starší pre iných mužoch v zbore.

Jeden zo spôsobov, ktorým sa dá riešiť tento problém, je nechať službe staršieho otvorený koniec, ale taktiež vybrať menšiu skupinu starších, ktorá bude slúžiť ako skupina prijímajúca rozhodnutia. Zistili sme, že jeden z problémov tohto systému je, že starší, ktorí nie sú vybratí, sa môžu cítiť odsunutí na bok. Keďže sú starší, niektorí môžu mať pocit, že by sa mali podieľať na akomkoľvek rozhodovaní.

Iný spôsob je mať systém rotácie. Niektoré zbory majú starších, ktorí slúžia v staršovstve tri roky, pričom každý rok tretina zo staršovstva odíde. Po roku prestávky môže muž slúžiť ako starší ďalšie tri roky.

V našom konkrétnom systéme povzbudzujeme starších, ktorí odrotujú zo staršovstva, aby slúžili ako „pastori“ pre malú skupinu ľudí. Títo muži však už nie sú súčasťou skupiny, ktorá v zbore prijíma rozhodnutia.

5. Aký je najlepší spôsob, ktorým títo vodcovia plnia svoje úlohy?

Keďže Písmo nedáva odpoveď na túto otázku, zbor v každej kultúre by mal vytvoriť plán, ktorý umožní starším efektívne plniť ich úlohy pastorov. Ak sa takýto plán nevytvorí, stanú sa z týchto mužov „len administrátori“, čo často vedie k rozhodnutiam, ktoré sú vzdialené od potrieb ľudí.

V našom zbere sme vytvorili službu zameranú na malé skupiny, ktoré voláme „minizbory“. Tieto skupiny sú pastiersky vedené mužmi, ktorí buď sú, alebo nie sú starší. Avšak keď sa nejaký muž stane starším, je veľmi dôležité, aby sa naďalej staral o svoju skupinu ľudí. Taktiež muži, ktorí sa takto starajú o tieto skupiny a nie sú staršími, dostávajú príležitosti preukázať svoju vhodnosť pre službu staršieho efektívnou službou ľuďom.

6. Kto je hlavný vodca v situácii, kde je viac než jeden starší?

Už sme ukázali, že Biblia jednoznačne učí, že vodcov má byť viac. V skutočnosti platí, že čím viac zbožných vodcov je v danom miestnom zbere, tým väčší dopad to má na členov zboru celkovo. Jadro zrelých starších a pastora slúži ako viacpočetný vzor v napodobňovaní Krista.

Niektorí ľudia vykladajú dôraz Novej zmluvy na to, aby bolo vodcov viac, tak, že zbor by mal viesť „výbor“ mužov, bez toho, aby niekto bol zvolený za hlavného vodcu. K tomuto záveru dospeli z viacerých dôvodov. *Po prvé*, násilu sme natlačili formu z dvadsiateho storočia na funkciu popisovanú v Novej zmluve. Len to, že sa slovo „starší“ používa v množnom čísle, neznamená, že títo muži zamerajú svoju službu na jedno miesto, ako tomu je pri miestnych zboroch v našej konkrétnej kultúre.

Ďalší dôvod pre dôraz na vedenie skupinou je, že ide o prehnanú reakciu na mužov, z ktorých sa v zboroch stali autoritárske osobnosti. Niektorí pastori majú pod kontrolou úplne všetko. Starší a diakoni sú len bábky poslúchajúce pastora.

Je pravdou, že v Písme nemáme vzory pre štruktúry, aké používame v súčasnosti – s ustanovovaním hlavných kazateľov, pomocníkov, asistentov a pod. Ale taktiež nemáme vzory pre štruktúry s viacerými vodcami, podľa ktorých sa snažíme fungovať v našich zboroch dnes.

Veľa biblických dôkazov ukazuje na to, že pre efektívny život zboru je nutné

jasne určiť štruktúru autority. Napríklad, Pavla jednoznačne považovali za niekoho, kto mal autoritu nad Timotejom a Titom a inými mužmi, ktorí pomáhali zakladať zbory. A podobne, Timoteja a Tita jednoznačne považovali za ľudí, ktorí mali autoritu vo svojich mestách ustanovovať starších. Je len logické, že istí starší dostali autoritu usmerňovať službu na istých miestach.

Taktiež musíme pamätať na to, že novozmluvné zbory boli výrazne ovplyvnené synagógami. Hoci danú synagógu riadila rada starších, Biblia taktiež spomína tých, ktorí boli určení za hlavných vodcov v konkrétnych synagógach (Skutky 18:8, 17).

Okrem toho, že biblické dôkazy hovoria, že niekto musí byť ustanovený ako hlavný vodca, o tejto skutočnosti svedčí veľa praktických skúseností. Platí to obzvlášť vtedy, keď zbor začína rásť a k tímu vodcov sa pridávajú platení pastori. Bez jasne určených štruktúr autority sa často medzi zborovými zamestnancami prejaví neistota. Okrem toho sa pri tom otvára priestor pre zápas o moc, ktorý má vždy za následok narušenie jednoty. Preto, keď do zboru pribudne ďalší platený pastor, je veľmi dôležité, aby bol tento človek podriadený duchovne staršiemu vodcovi. Nemôže mať rovnakú autoritu, pretože ak by ju mal, viedlo by to k neefektívnosti a nakoniec ku konfliktu. Niekedy sa dokonca stalo, že starší, ktorí nepatrili k zborovým zamestnancom, začali zápas o moc s plateným pastorom, pretože trvali na tom, že chcú pôsobiť s rovnakou autoritou ako on. Pravda je taká, že starší, ktorí nepatria k zborovým zamestnancom, musia byť ochotní prenechať autoritu a úlohu hlavného vodcu platenému pastorovi. Ak tak neurobia, môže nastať rovnaký zápas o moc, ako nastáva medzi platenými vodcami, ktorí sa snažia pôsobiť s rovnakou autoritou. Je pravdou, že pri malom zbere, ktorý má len jedného plateného pastora, je možné, aby tento pastor fungoval so skupinou neplatených starších, ako by boli vodcami toho zboru. A naozaj nimi vtedy sú. Ale aj vtedy

platený pastor je a mal by byť starší pre starších a pastor pre pastorov.

Pri všetkom, čo sme doteraz povedali, je dôležité zdôrazniť, že čím viac autority duchovný vodca má a čím je na dôležitejšej pozícii, tým viac má byť služobníkom. K ľuďom, ktorí sú poddaní jeho vodcovstvu, sa nemá správať, akoby panoval nad dedičstvom. Je možné byť hlavným pastorom alebo starším a pritom byť služobníkom všetkým zborovým zamestnancom, neplateným vodcom a taktiež celému Kristovmu telu. Ježiš znázornil tento princíp vo svojom vlastnom živote učením, že ten, kto chce byť najväčší, má slúžiť všetkým.

Okrem toho som osobne presvedčený, že platený pastor alebo starší by mal byť poddaný iným neplateným starším v zbore. Hoci oni sa ním nechávajú viesť, on by u nich mal hľadať radu, múdrosť a celkové vedenie. Toto obzvlášť platí v zbore, „vedenom staršími“. Hoci staršovstvo musí zveriť autoritu platenému pastorovi a nechať sa ním viesť, v konečnom dôsledku musí mať staršovstvo konečnú autoritu nad hlavným pastorom. Inak si môže začať robiť všetko podľa seba, čo je pre každého kresťanského vodcu veľmi nebezpečné a odporuje to princípu duchovnej podriadenosti, ktorý biblia učí veľmi jasne.

Osobne by som nechcel byť hlavným pastorom bez toho, aby som sa zodpovedal skupine mužov. Bez ohľadu na to, aký môžem byť výkonný, podlieham chybám vo svojom myslení a plánovaní. Cítim sa veľmi bezpečne, keď mám skupinu mužov, za ktorými môžem prísť, aby zhodnotili moje nápady a návrhy. Je očividné, že na to, aby boli ku mne úprimní, musím byť skutočne otvorený a musím sa nechať učiť.

Ako hlavný pastor/starší v zbore Fellowship Bible Church North, rád by som na záver opísal môj vlastný vzťah s neplatenými pastormi/staršími.

Po prvé, vnímam týchto mužov ako mojich duchovných radcov. Nakoniec sa zodpovedám im. Majú konečnú zodpovednosť v tom, aby sa uistili, že plním svoju úlohu hlavného pastora

správne, do čoho spadá i moja veľká zodpovednosť nepretržite prejavovať predpoklady pre službu popísané v 1 Timotejovi 3 a Titovi 1.

Po druhé, vnímam svoju úlohu pastora/staršieho v procese robenia rozhodnutí ako „jedného medzi rovnými“. Hoci predkladám starším odporúčania a návrhy s podnetmi od platených duchovných, konečné rozhodnutia robí celé staršovstvo. Naším cieľom je dosiahnuť jednotu vo všetkých rozhodnutiach. Považujem sa za jedného z tých, čo robia rozhodnutia, keď na to dôjde. V tomto zmysle som jeden medzi rovnými.

Po tretie, vnímam svoju úlohu hlavného pastora ako úlohu slúžiaceho pastora a vodcu starších. Každý z nich má právo vnímať ma ako svojho duchovného pastiera. Taktiež, keďže mi zverili zodpovednosť viesť zborových pracovníkov, som zodpovedný za to, aby som im podával pravidelné a priame správy a dobre premyslené odporúčania súvisiace so službou, výkonom a úlohami zborových pracovníkov.

Sám seba preto vnímam ako pastora pastorov a taktiež ako hlavného pastiera, ktorý usmerňuje starších, platených pastorov a celkové zborové spoločenstvo. V tomto zmysle som zodpovedný za iniciatívu v radení sa s ostatnými staršími, aby som zabezpečil, že všetci starší spĺňajú biblické predpoklady a plnia svoje úlohy.

Verím, že vzťahy, ktoré som práve vyššie popísal, je možné zhrnúť konštatovaním, že sú v súlade so všetkým, čo Ježiš povedal svojim učeníkom:

„Ježiš ich však zavolať k sebe a povedal: Viete, že vládcovia panujú nad národmi a mocnári ich utláčajú. Medzi vami to tak nebude! Ale kto sa chce stať medzi vami veľkým, bude vašim sluhom. Kto sa chce stať medzi vami prvý, bude vašim otrokom. Ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a dať svoj život ako výkupné za mnohých“ (Matúš 20:25-28).

*

KROK 4: PRÍPRAVA VLASTNEJ ODPOVEDE Aké sú tvoje prvotné závery?

Duchovné formovanie

- S modlitbou zhodnoťte svoj vlastný život podľa novozmluvných predpokladov pre službu vodcu v zbore. Použite stupnicu z Getzovej knihy *Obráz muža* (Pokoj, Bratislava 1993) na nasledujúcich stranách ako nástroj, ktorý vám pomôže vo vašom hodnotení. Modlite sa, aby Duch Svätý skúmal vaše srdce a odhaľoval oblasti, v ktorých potrebujete rásť. Ďakujte Bohu za to, že sa vás z milosti rozhodol použiť pre svoju slávu aj s vašimi slabosťami a zápasmi.

Hlbšie porozumenie

- Opíšte predpoklady pre službu zborového vodcu. Pre koho by mali platiť? Potom spíšte biblické zodpovednosti vodcov miestnych zborov.

Zručnejšia služba

- Ak ste zodpovedný za tím vodcov, ktorí slúžia s vami, prejdite s nimi procesom hodnotenia, pri ktorom použijete biblické predpoklady pre službu vodcov v cirkvi. Alebo môžete zhodnotiť vaše úlohy tímu vodcov podľa vášho zoznamu biblických zodpovedností.
- Zhodnoťte vaše súčasné zodpovednosti/úlohy zborového vodcu na základe biblických zodpovedností zborového vodcu.
- Ak v súčasnosti neslúžite ako zborový vodca, vytvorte ukážku popisu práce pre službu, ktorú môžete konať v budúcnosti.

Osobný projekt

Nasledujúci projekt je navrhnutý tak, aby vám pomohol zhodnotiť mieru vašej kresťanskej zrelosti. Týchto 20 znakov zrelosti je prevzatých z Pavlových listov Timotejovi a Titovi (pôvodne boli zhrnuté v knihe *Obráz muža* od Gene Getza). Ste stále duchovným bábätkom, i keď ste možno kresťanom už niekoľko rokov? Ste pripravený na vedenie zboru?

Krok A

Nasledujúce otázky a hodnotiacia škála vám pomôžu ohodnotiť sa podľa biblických predpokladov pre vodcovstvo v zbore. Zakrúžkujte číslo, ktoré najlepšie vystihuje vaše hodnotenie samého seba, od nespokojný (1) po spokojný (7).

1. Ako hodnotíte svoju reputáciu ako kresťana?
Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný
2. Ako hodnotíte svoj celkový vzťah so svojou manželkou? A ak nie ste ženatý, ako dobre zvládáte svoje sexuálne problémy?
Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný
3. Akú celkový pohľad máte na kresťanský život? Inými slovami, vypestovali ste si biblickú filozofiu života? Odráža striedmosť?
Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný
4. Ste uvážlivý? To znamená, máte správnu predstavu o sebe vo vzťahu k iným kresťanom? A vo vzťahu k Bohu?
Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný
5. Ste slušný? Máte dobre usporiadaný život podľa Božieho slova?
Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný
6. Ste pohostinný? Používate svoj domov ako prostriedok pre službu ostatným členom tela Kristovho i neveriacim?
Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný
7. Ste schopný učiť? To znamená, máte schopnosť hovoriť Božie slovo iným bez toho, aby ste boli pritom hádavý?
Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný
8. Ste závislý na niečom, čo ovláda váš život? Okrem toho, robíte niečo, čo pohoršuje slabších kresťanov a spôsobuje, že hrešia proti Bohu?
Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný
9. Ste tvrdohlavý? To znamená: Musí byť vždy po vašom?
Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný
10. Ľahko sa rozčúlite? Prechováate nepriateľské pocity voči niekomu dlhší čas? Alebo máte túto oblasť života pod kontrolou?
Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný
11. Ste bitkársnym človekom – takým, kto fyzicky útočí na druhých, keď je rozhneváný? Alebo máte túto oblasť života pod kontrolou?
Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný

12. Ste neznášateľný? To znamená: Zastávate naschvál iné stanovisko ako iný a tak podnecujete hádky a ničíte jednotu v skupine? Alebo ste „tvorca pokoja“, ktorý sa usiluje o tvorenie súladu a jednoty?

Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný

13. Ste človek prívetivý, mierny, ktorý prejavuje pokoru, sebakontrolu a láskavosť?

Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný

14. Ste slobodný od lásky k peniazom? To znamená, hľadáte najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť?

Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný

15. Máte usporiadanú domácnosť? To znamená: Miluje vás vaša žena a deti a uznávajú vášho Boha a Spasiteľa a jeho nárok na ich životy?

Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný

16. Máte dobrú povest' medzi nekresťanmi? To znamená: Rešpektujú vás, i keď nesúhlasia s vašimi náboženskými postojmi?

Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný

17. Usilujete sa o to, čo je dobré a správne? Snažíte sa hľadať pravdu, česť a integritu?

Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný

18. Ste spravodlivý? To znamená: Viete robiť objektívne rozhodnutia a byť poctivý vo vzťahoch s inými ľuďmi?

Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný

19. Usilujete sa o osobnú a praktickú svätosť?

Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný

20. Ste v procese neustáleho rastu vo svojom kresťanskom živote a stávate sa stále podobnejším Ježišovi Kristovi?

Nespokojný   1   2   3   4   5   6   7   Spokojný

Krok B

Teraz sa k zoznamu vráťte a pozrite si tie položky, pri ktorých ste zakrúžkovali najnižšie čísla. Vytvorte si osobný zoznam priorít pre konkrétne kroky, ktoré podniknete.

KROK 5: DISKUSIA O TÉME **Čo sa môžeme naučiť jeden od druhého?**

1. Na základe čoho by sa mali vyberať ľudia pre vedenie zboru? Ako by ste posúdili dôležitosť obdarovania a charakteru pri výbere vodcu?
2. Aké sú biblické predpoklady pre službu vodcov v zbore? Platia pre všetky úrovne vodcovstva v zbore?
3. Ako sa dajú tieto predpoklady prakticky použiť vo vašom zbore dnes?
4. Ako sa vám osobne darí plniť predpoklady pre službu zborového vodcu? V ktorých oblastiach potrebujete najviac rásť? (Pozrite sa opäť na odpovede z Osobného projektu v *Krok 4*)
5. Aké sú biblické úlohy/zodpovednosti vodcov v miestnom zbore?
6. Ako odrážajú vaše súčasné vodcovské úlohy biblické zodpovednosti vodcov v zbore? Aké konkrétne zmeny potrebujete urobiť? Ako zbor? Vy osobne?
7. Mali by byť rozdiely medzi pastormi a staršími? Medzi platenými a neplatenými staršími?
8. Mal by v zbore byť jeden hlavný vodca alebo tím vodcov?

KROK 6: PRAKTICKÉ ČINY POSLUŠNOSTI

Aké dôsledky vyplývajú z tejto témy?

1. Na základe toho, čo ste sa naučili od ostatných v skupine, ako by ste upravili svoje závery? Spomenuli ste nejaké úlohy, ktoré biblia jednoznačne neprikazuje? Vynechali ste nejaké zodpovednosti, ktoré teraz chcete zahrnúť do svojho uvažovania?
2. Aký je váš plán ohľadom zmien v oblasti charakteru, v ktorej potrebujete najviac porásť, aby ste sa stali vhodnejším pre službu vodcu v zbore?
3. Ako prispôsobujete úlohy vo vašej službe, aby viac zodpovedali biblickým princípom?
4. Povedzte o svojom pláne vášmu dôverníkovi alebo jednému či viacerým z vášho tímu vodcov. Nadviažte s nimi vzťah vzájomnej zodpovednosti v súvislosti s týmito plánmi/cieľmi.

Tento študijný materiál a jeho kópie poskytuje slovenský vydavateľ užívateľom bezplatne. Jeho vydávanie však má svoje náklady. Pomôžete nám, ak ako vďačný používateľ tejto lekcie svojim príspevkom podporíte prípravu a vydanie ďalších kurzov. Ďakujeme Vám. Podrobnejšie informácie o podpore na: www.cb.sk/index.php/kniznica/zborova-kola

POZNÁMKY